Cumhuriyet International Journal of Education, 14(3): 645-661, 2025
DOI: https://dx.doi.org/10.30703/cije.1567623

Cumhuriyet International Journal of Education

| cije.cumhuriyet.edu.tr | Founded: 2011 Available online, ISSN: 2147-1606 Publisher: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Parents' Self-Efficacy and Attitudes Towards Digital Tools in the Preschool Period

Ensar Yıldız[1,a*]

[1]*Faculty of Education, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye*
**Corresponding author*

Research Article

History
Received: 15/10/2024
Accepted: 27/01/2025

This paper was checked for plagiarism using iThenticate during the preview process and before publication.

Copyright © 2017 *by Cumhuriyet University, Faculty of Education. All rights reserved.*

ABSTRACT

This study aimed to examine the relationship between digital parenting self-efficacy and digital parenting attitudes among parents of children aged 3-6 years. The research utilized a relational screening method. The participants consisted of 403 parents selected using the criterion sampling method. The Digital Parenting Attitude Scale and the Digital Parenting Self-Efficacy Scale were applied to the study group. For data analysis, the Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test, and structural equation modelling were used. The results indicated that women had higher mean scores compared to men in the dimensions of digital security, communication, and effective use of digital media. Parents aged between 26 and 34 had higher mean scores in the dimension of effective use of digital media and the total score of the Digital Parenting Attitude Scale compared to other age groups. Those with a family income between 10,000-15,000 TL had lower mean scores across all dimensions. Additionally, parents who perceived themselves as adequate in using digital tools had higher mean scores across all dimensions compared to those who did not. Furthermore, the study found a positive relationship between digital parenting self-efficacy and digital parenting attitudes.

Keywords: Digital parenting, digital tools, self-efficacy, attitudes, structural equation modeling

Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Ebeveynlerin Dijital Araçlara Yönelik Öz Yeterlikleri ve Tutumları

ÖZ

Bu çalışmada, 3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterlik ile dijital ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 403 ebeveyn oluşturmaktadır. Çalışma grubuna Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği ve Dijital Ebeveyenlik Öz Yeterlik Ölçeği uygulanmıştır. Araştırmanın veri analizinde Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve yapısal eşitlik modellemesi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, kadınların dijital güvenlik, iletişim ve dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutlarında erkeklere kıyasla daha yüksek ortalamalara sahip oldukları, 26-34 yaş aralığındaki ebeveynlerin dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutlarında ve dijital ebeveynlik tutum ölçeği toplam puanında diğer yaş gruplarına göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları, aile geliri 10.000-15.000 TL arasında olanlar, tüm boyutlarda daha düşük ortalamalara sahip oldukları, ebeveynlerin dijital araçlara yönelik kendilerini yeterli görme durumunda, tüm boyutlarla kendini yeterli gören ebeveynlerin, kendini yeterli görmeyenlere göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada, dijital ebeveynlik öz yeterlik ile dijital ebeveynlik tutumu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital ebeveynlik, dijital araçlar, öz yeterlik, tutum, yapısal eşitlik modellemesi

**Sorumlu yazar*

Süreç
Geliş: 15/10/2024
Kabul: 27/01/2025

Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

ensaryildiz@outlook.com.tr *https://orcid.org/ 0000-0003-3741-1121*

How to Cite: Yıldız, E. (2025). Okul öncesi dönemde çocuğu olan ebeveynlerin dijital araçlara yönelik öz yeterlikleri ve tutumları. *Cumhuriyet International Journal of Education, 14*(3), 645-661.

Giriş

Erken çocukluk dönemi çocukların motor, sosyo-duygusal ve bilişsel gelişimlerinin temelinin atıldığı kritik bir dönemdir. Bu kritik dönemde çocuklar Bronfenbronner'in (1977) Ekolojik Sistem Kuramı temelinde mikrosisteme bağlı olarak ilk çevresini oluşturan ebeveynler ve bakımını üstlenen kişiler ile etkileşim kurmaktadır. Bu etkileşim sürecinde çocuğun gelişimini, ebeveynlerin özyeterlikleri ve tutumları doğrudan etkilemektedir. Bunun yan sıra çocuğun ilk formal eğitiminin başladığı okul öncesi eğitim ile birlikte mezosistem içerisinde çocuğun gelişimi üzerinde akran ve öğretmen gibi unsurlar da etkili olmaya başlamaktadır. Devam eden süreçte egzosistme bağlı olarak medya, internet gibi ögeler ve popüler kültür ile de çocuklar etkileşimde bulunmaktadır. Günümüz dünyasında dijital platformların daha etkili olmasıyla küçük çocuklar mobil cihazları kullanmaya istekli hale gelmiştir (Lauricella vd., 2014). Ayrıca, Bandura (1977) Sosyal Öğrenme Teorisi'nde çocukların öğrenmelerinin ve davranışlarının şekillenmesinde ebeveynlerin davranışlarını rol model aldıklarını belirtmiştir. Bu doğrultuda çocukları yönlendirme ve sağlıklı bir dijital materyal kullanımı noktasında ebeveynlere önemli bir rol düşmektedir. Ebeveynlerin medya kullanım alışkanlıkları çocukların da medya kullanım alışkanlıklarını etkilemektedir (Bleakley vd., 2013; Lauricella vd., 2015).

Teknolojinin artık insan yaşamı için vazgeçilmez olduğu bu çağda ebeveynlere ilişkin olarak "dijital ebeveynlik" kavramı ortaya çıkmıştır. Dijital ebeveynlik, gerçek yaşamda çocuklarını korumak için ebeveynlerin üzerine düşen görev ve sorumluluklarını çevrimiçi ortamlarda da yerine getirmesi olarak tanımlanmaktadır (Kabakçı-Yurdakul vd., 2013). Bu noktada ebeveynlerin dijital araçlara yönelik öz yeterlik ve tutumları önem kazanmaktadır. Ebeveynlerin çocukların hem gerçek yaşamdaki tehlikelerden hem de dijital yaşamın getirdiği tehlikelerden korumaya çalışması yıpratmaktadır (Rode, 2009). Bu bağlamda dijital ebeveynlerin; bağlantı, davranış kontrolü, bireyselliğe saygı, uygun davranışı modelleme, tedarik ve koruma şeklinde beş yeterliğe sahip olması gerekmektedir (Livingstone vd., 2018). Dijital araçlar hakkında yeterlik sahibi olmayan bir ebeveyn çocuğun dijital ortamlarda nasıl vakit geçirdiği noktasında da denetim mekanizmasını kullanamayacaktır. Ayrıca ebeveynlerin dijital araçlara ilişkin tutumlarımda çocukların bu araçlara erişim noktasında belirleyici olacaktır. Farklı durumlar karşısında gösterilen tepki ve davranışlar olarak ifade edilen ebeveyn tutumları; çocuğun ihtiyaçlarını karşılama, çocuğun kontrolü ve denetimi gibi unsurlardan oluşmaktadır (Maccoby & Martin, 1983). Konok ve diğ. (2019), yapmış oldukları araştırmada ebeveyn tutumlarının mobil cihazlar ile vakit geçirme süresi üzerinde etkili olduğunu bulgulamıştır. Benzer şekilde Lauricella ve diğ., (2015) çalışmalarında ebeveyn tutumları ile çocukların ekran süresi arasında önemli ölçüde etkileşim olduğunu tespit etmişlerdir. Baker, Sanders ve Morawska (2017) ve Valcke vd. (2010), internet kullanımıyla ebeveynlik stilleri arasında ilişki olduğunu ifade etmiştir. Rode (2009) dijital ebeveynlik rolleri ile çocukların çevrimiçi ortamda güvenliğini sağlamak için kullanılan strateji türü arasında ilişki olduğunu ifade etmektedir. Neumann (2004) araştırmasında ebeveynler ile kurulan iletişimin kalitesine bağlı olarak üç ile beş yaş arasındaki çocukların harf tanıma ve yazma becerisinde artış olduğunu belirtmiştir. Ebeveynlerin dijital araçlar ile geçirdikleri süreler ve gösterdikleri ebeveynlik tutumlarının çocukların dijital araçlarda geçirdikleri süreyle yakından ilişkilidir (Nikken & Schols, 2015).

Alan yazın incelendiğinde dijital araç kullanımına ilişkin ebeveyn yeterliklerini (Anderson vd., 2016; Mascheroni & Ólafsson, 2016; Livingstone vd., 2018; Yaman, 2018) ve ebeveyn tutumlarını (Kostyrka- Allchorne vd., 2017; Lauricella ve diğ., 2015; Nikken & Schols, 2015; Valcke vd., 2010) inceleyen araştırmalar mevcuttur. Ancak araştırmalar incelendiğinde dijital araç kullanımına ilişkin ebeveyn öz yeterlikleri ve tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir araştırmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir. Özellikle sihirli yıllar (Oktay, 1999) olarak adlandırılan okul öncesi dönemin gelecek yaşantıların temelinin atıldığı hassasiyeti göz önüne alındığında okul öncesi çağda çocuğu olan ebeveynlerin dijital araçlara ilişkin öz yeterlik ve tutumlarının ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle çalışmada, ebeveynlerin dijital araç kullanımına ilişkin öz yeterlik ve tutumları arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Dijital öz yeterlik ve tutum arasında ilişki bulunmakta mıdır?
2. Dijital öz yeterlik ve tutum cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Dijital öz yeterlik ve tutum yaş değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Dijital öz yeterlik ve tutum yaşanılan yer değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Dijital öz yeterlik ve tutum meslek bilgisi değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Dijital öz yeterlik ve tutum eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
7. Dijital öz yeterlik ve tutum çocuk Sayısı değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
8. Dijital öz yeterlik ve tutum ailenin gelir durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
9. Dijital öz yeterlik ve tutum İnternet Kullanma Durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
10. Dijital öz yeterlik ve tutum dijital araçlara yönelik yeterlik değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmada nicel araştırma türlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modeldeki amaç birden fazla değişken arasındaki ilişkileri ve bu ilişkilerin düzeyini

belirlemektir (Karasar, 2013). Araştırmada dijital ebeveyn öz yeterlikleri ile dijital ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için bu model kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun örneklem seçiminde amaçlı örneklem yöntemlerinden olan ölçüt örnekleme (Patton, 2002) kullanılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda kriter olarak; "en az bir 3-6 yaş aralığında çocuğa sahip olma" belirlenmiştir. Bu doğrultuda 403 ebeveyn çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma grubunun demografik bilgileri Çizelge 1 de yer almaktadır.

Çizelge 1'e göre, araştırmaya katılanların %73,9'unun kadın ve %26,1'inin erkek olduğu; %6'sının 25 yaş ve altı, %51,6'sının 26-34 arası, %34,5'inin 35-44 arası, %7,9'unun 45 yaş ve üzeri olduğu; yaşadığı yer olarak %72,2'sinin il, %25,3'ünün ilçe ve %2,5'inin köy olduğu; meslek bilgisi olarak %16,9'unun kamu sektörü, %15,6'sının özel sektör, %42,4'ünün ev hanımı, %25,1'inin öğretmen veya akademisyen olduğu; eşinin meslek bilgisi olarak %23,1'inin kamu sektörü, %49,1'inin özel sektör, %13,2'sinin ev hanımı, %14,6'sının öğretmen veya akademisyen olduğu; son mezun olduğu eğitim düzeyi %13,6'sının ilkokul veya ortaokul, %25,6'sının lise ve dengi, %44,7'sinin ön lisans veya lisans, %16,1'inin lisansüstü mezun olduğu; eşinin son mezun olduğu öğrenim bilgisinde %13,9'unun ilkokul veya ortaokul, %25,1'inin lise ve dengi, %47,6'sının ön lisans veya lisans, %13,4'ünün lisansüstü mezun olduğu; çocuk sayısı olarak %28,5'inin 1 çocuk, %47,6'sının 2 çocuk, %17,9'unun 3 çocuk, %6'sının 4 çocuk ve üzeri olduğu; aile gelir durumunda (kendisi ve eş toplamı) %17,4'ünün asgari ücret veya ücretin altında, %14,6'sının 20000-25000 TL arası, %11,7'sinin 25001-30000 TL arası, %56,3'ünün 30001 TL ve üzeri olduğu; araştırmaya katılanların internet kullanım süresi olarak %2,7'sinin 0-1 yıl arası, %10,4'ünün 2-3 yıl, %7,2'sinin 4-5 yıl, %11,2'sinin 6-7 yıl, %68,5'inin 8 yıl ve üzeri olduğu; ebeveyn olarak çocuklarla ilgili dijital araçlara yönelik yeterlik seviyesinde %79,9'unun kendini yeterli gördüğü ve %20,1'inin yeterli görmediği tespit edilmiştir.

Çizelge 1. Demografik özellikler

Demografik Özellikler		N	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	298	73,9%
	Erkek	105	26,1%
Yaş Grup	25 ve altı	24	6,0%
	26-34 arası	208	51,6%
	35-44 arası	139	34,5%
	45 ve üzeri	32	7,9%
Yaşadığınız Yer	İl	291	72,2%
	İlçe	102	25,3%
	Köy	10	2,5%
Meslek Bilgisi	Kamu Sektörü	68	16,9%
	Özel Sektör	63	15,6%
	Ev Hanımı	171	42,4%
	Öğretmen/Akademisyen	101	25,1%
Eğitim Düzeyi	İlkokul/Ortaokul	55	13,6%
	Lise ve dengi	103	25,6%
	Önlisans/Lisans	180	44,7%
	Lisansüstü	65	16,1%
Eşinizin Eğitim Düzeyi	İlkokul/Ortaokul	56	13,9%
	Lise ve dengi	101	25,1%
	Önlisans/Lisans	192	47,6%
	Lisansüstü	54	13,4%
Çocuk Sayısı	1 çocuk	115	28,5%
	2 çocuk	192	47,6%
	3 çocuk	72	17,9%
	4 ve üzeri	24	6,0%
Ailenin Gelir Durumu	Asgari ücret/ücretin altında	70	17,4%
	10.000 TL - 15.000 TL	59	14,6%
	15.001 TL - 20.000 TL	47	11,7%
	20.001 TL ve üzeri	227	56,3%
İnternet Kullanım Süresi	0 - 1 yıl	11	2,7%
	2 - 3 yıl	42	10,4%
	4 - 5 yıl	29	7,2%
	6 - 7 yıl	45	11,2%
	8 yıl ve üzeri	276	68,5%
Ebeveyn olarak çocuklarımla ilgili dijital araçlara yönelik kendimi yeterli görmekteyim.	Evet	322	79,9%
	Hayır	81	20,1%

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, İnan Kaya ve diğerleri (2018) tarafından geliştirilen Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği ve Yaman ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilen Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır.

Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği

Ölçek dijital medyanın etkin kullanımını onaylama ve dijital medya risklerinden korunma alt boyutlarından oluşan 12 maddelik 5'li likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değerleri .724-.776 arasında ve iki yarı test güvenirliği .631- .764 arasında değişmektedir.

Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçeği:

Ölçek dijital okuryazarlık, dijital güvenlik ve dijital iletişim alt boyutlarından oluşan 38 maddelik 5'li likert tipinde bir ölçektir. Cronbach Alpha değerleri .82-.91 arasında değişmektedir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada öncelikle Eğitim Bilimleri Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu'ndan 26/05/2023 tarihinde 298716 sayı numarası ile etik kurul izni alınmıştır. Veri toplama sürecinde kullanılacak ölçekleri geliştiren kişilerden ölçek kullanım izni alınmıştır. Ardından online olarak 3-6 yaş arasında çocuğu olan 403 ebeveynden veri toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizinde SPSS 23 ve AMOS programları kullanılmıştır.

Çizelge 2'ye bakıldığında, Kolmogorov Smirnov ve Shapiro Wilk testi sonuçlarına göre p<.05 olduğundan verilerin normal dağılmadığı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, yapılan analizlerde parametrik olmayan testler kullanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çizelge 3'e bakıldığında KMO değerinin 0,973 ve Bartlett test sonucunun p= 0,000 olduğu için faktör analizine uygun olduğu yorumu yapılabilir.

Çizelge 4'teki faktör analizi sonuçlarına göre oluşturulan boyutlar; S1'den S15'e kadar "Dijital Okuryazarlık" boyutunda; S16' dan S33'e kadar "Dijital Güvenlik" boyutunda; S34'den S38'e kadar "Dijital İletişim" boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar uygulanan ölçeğin alındığı Yaman vd. (2019) çalışma ile benzer sonuçlar gösterdiği söylenebilir.

Çizelge 5'e göre, dijital ebeveynlik öz yeterlik ölçeğinin güvenilirliğinin test edilmesi sonucunda Cronbach's Alpha katsayılarının 0,70'in üzerinde olduğundan ölçeğin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

Çizelge 6'ya bakıldığında KMO değerinin 0,915 ve Bartlett test sonucunun p= 0,000 olduğu için faktör analizine uygun olduğu yorumu yapılabilir.

Çizelge 7'deki faktör analizi sonuçlarına göre oluşturulan boyutlar; DM1'den DM6'ya kadar "Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama" boyutunda; DM7'den DM12'ye kadar "Dijital Medya Risklerinden Koruma" boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar uygulanan ölçeğin alındığı İnan Kaya vd. (2018) çalışma ile benzer sonuçlar gösterdiği söylenebilir.

Çizelge 8'e göre, dijital ebeveynlik tutum ölçeğinin güvenilirliğinin test edilmesi sonucunda Cronbach's Alpha katsayılarının 0,70'in üzerinde olduğundan ölçeğin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

Çizelge 9'a bakıldığında araştırmada kullanılan ölçeklerin ve alt boyutlarının hepsinin birbirleriyle istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde korelasyon tespit edilmiştir.

Çizelge 2. Normallik testi

Ölçekler	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	SD	p değeri	İstatistik	SD	p değeri
Dijital Ebeveynlik Tutum	0,103	403	0,000	0,937	403	0,000
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	0,173	403	0,000	0,839	403	0,000

Çizelge 3. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ölçeği için KMO ve Bartlett testi sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Ölçümü		0,973
Bartlett'in Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	32220,409
	SD	703
	p değeri	0,000

Çizelge 4 Dijital ebeveynlik öz yeterlik ölçeği faktör analizi

Sorular	Boyutlar		
	Dijital Okuryazarlık	Dijital Güven	Dijital İletişim
S1	0,823		
S2	0,853		
S3	0,856		
S4	0,800		
S5	0,806		
S6	0,789		
S7	0,803		
S8	0,821		
S9	0,860		
S10	0,855		
S11	0,792		
S12	0,821		
S13	0,825		
S14	0,826		
S15	0,797		
S16		0,725	
S17		0,730	
S18		0,764	
S19		0,747	
S20		0,749	
S21		0,762	
S22		0,719	
S23		0,752	
S24		0,732	
S25		0,768	
S26		0,745	
S27		0,723	
S28		0,827	
S29		0,839	
S30		0,842	
S31		0,837	
S32		0,840	
S33		0,849	
S34			0,875
S35			0,879
S36			0,873
S37			0,866
S38			0,874

Çizelge 5. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ölçeği güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha)

Boyutlar	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Dijital Okuryazarlık	0,983	15
Dijital Güven	0,984	18
Dijital İletişim	0,989	5
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	0,986	38

Çizelge 6. Dijital ebeveynlik tutum ölçeği için KMO ve Bartlett testi sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Ölçümü.		0,915
Bartlett'in Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	6299,286
	SD	66
	p değeri	0,000

Çizelge 7. Dijital ebeveynlik tutum ölçeği faktör analizi

Sorular	Boyutlar	
	Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Dijital Medya Risklerinden Koruma
DM1	0,872	
DM2	0,881	
DM3	0,915	
DM4	0,887	
DM5	0,870	
DM6	0,855	
DM7		0,908
DM8		0,893
DM9		0,896
DM10		0,900
DM11		0,899
DM12		0,841

Çizelge 8. Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği Güvenilirlik Katsayısı (Cronbach's Alpha)

Boyutlar	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	0,958	6
Dijital Medya Risklerinden Koruma	0,962	6
Dijital Ebeveynlik Tutum	0,942	12

Çizelge 9. Kullanılan Ölçeklerin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Katsayıları

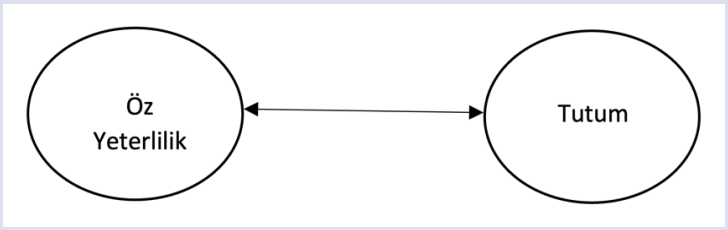
		Dijital Okuryazarlık	Dijital Güvenlik	Dijital İletişim	Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Dijital Medya Risklerinden Koruma	Dijital Ebeveynlik Tutum	Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik
Dijital Okuryazarlık	r	--						
	N	403						
Dijital Güvenlik	r	,726**	--					
	p	0,000						
	N	403	403					
Dijital İletişim	r	,530**	,708**	--				
	p	0,000	0,000					
	N	403	403	403				
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	r	,560**	,690**	,591**	--			
	p	0,000	0,000	0,000				
	N	403	403	403	403			
Dijital Medya Risklerinden Koruma	r	,406**	,363**	,302**	,483**	--		
	p	0,000	0,000	0,000	0,000			
	N	403	403	403	403	403		
Dijital Ebeveynlik Tutum	r	,544**	,578**	,489**	,809**	,906**	--	
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000		
	N	403	403	403	403	403	403	
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	r	,888**	,953**	,754**	,697**	,411**	,614**	--
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
	N	403	403	403	403	403	403	403

**p<.05

Bulgular

Hipotezler;

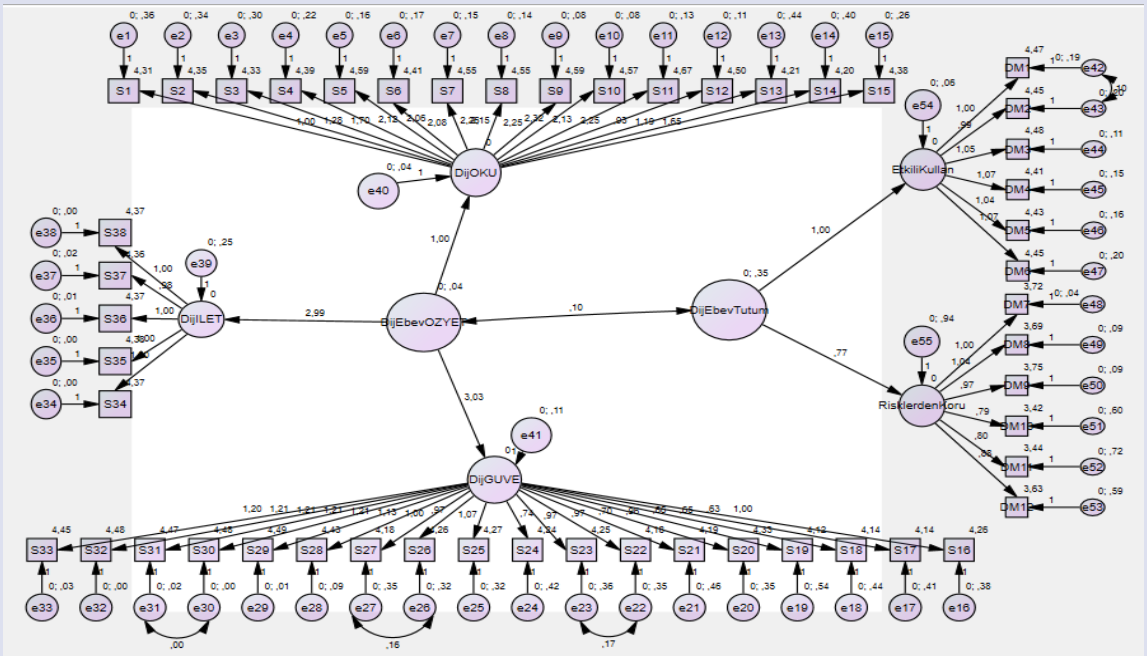
H_1: Dijital Ebeveynlik Öz yeterliliği Dijital Ebeveynlik Tutumunu pozitif yönde etkilemektedir.

Resim 1. Yapısal model

Çizelge 10. DFA Tablo uyum indeksleri

Uyum İndeksleri	Kabul Edilebilir Sınır	Mükemmel Sınır	Ölçeğin Uyum İndeksleri
NFI	= 0,90 ve üzeri	0,95 ve üzeri	0,903
IFI	= 0,90 ve üzeri	0,95 ve üzeri	0,940
CFI	= 0,90 ve üzeri	0,97 ve üzeri	0,940
RFI	= 0,90 ve üzeri	0,95 ve üzeri	0,901
TLI	= 0,90 ve üzeri	0,95 ve üzeri	0,937
RMSEA	=0,050 ve = 0,080 arası	0,000 ve = 0,0500 arası	0,063
CMIN/DF	2,472		
Chi-Square (Ki-Kare)	2879,42		
DF	1165		
P değeri	0,00		

Resim 2. Yapısal eşitlik modeli sonuçları 2.Düzey (AMOS)

Çizelge 11. Regresyon ağırlıkları

			Estimate	S.E.	C.R.	P
DijOKU	<---	DijEbevOZYET	1			
DijILET	<---	DijEbevOZYET	2,989	0,39	7,665	***
DijGUVE	<---	DijEbevOZYET	3,032	0,409	7,407	***
EtkiliKullan	<---	DijEbevTutum	1			
RisklerdenKoru	<---	DijEbevTutum	0,773	0,117	6,589	***
S1	<---	DijOKU	1			
S2	<---	DijOKU	1,276	0,171	7,452	***
S3	<---	DijOKU	1,704	0,206	8,276	***
S4	<---	DijOKU	2,121	0,241	8,804	***
S5	<---	DijOKU	2,056	0,23	8,949	***
S6	<---	DijOKU	2,082	0,234	8,911	***
S7	<---	DijOKU	2,258	0,25	9,022	***
S8	<---	DijOKU	2,151	0,238	9,031	***
S9	<---	DijOKU	2,247	0,244	9,2	***
S10	<---	DijOKU	2,318	0,252	9,205	***
S11	<---	DijOKU	2,134	0,236	9,048	***
S12	<---	DijOKU	2,246	0,246	9,126	***
S13	<---	DijOKU	0,932	0,154	6,039	***
S14	<---	DijOKU	1,193	0,17	7,021	***
S15	<---	DijOKU	1,649	0,198	8,351	***
S16	<---	DijGUVE	1			
S17	<---	DijGUVE	0,63	0,054	11,583	***
S18	<---	DijGUVE	0,653	0,056	11,572	***
S19	<---	DijGUVE	0,663	0,061	10,81	***
S20	<---	DijGUVE	0,958	0,061	15,653	***
S21	<---	DijGUVE	0,7	0,059	11,935	***
S22	<---	DijGUVE	0,969	0,061	15,785	***
S23	<---	DijGUVE	0,968	0,062	15,711	***
S24	<---	DijGUVE	0,742	0,058	12,865	***
S25	<---	DijGUVE	1,067	0,064	16,809	***
S26	<---	DijGUVE	0,968	0,06	16,187	***
S27	<---	DijGUVE	0,998	0,062	16,04	***
S28	<---	DijGUVE	1,133	0,055	20,449	***
S29	<---	DijGUVE	1,207	0,055	22,023	***
S30	<---	DijGUVE	1,214	0,055	22,087	***
S31	<---	DijGUVE	1,205	0,055	21,883	
S32	<---	DijGUVE	1,215	0,055	22,109	***
S33	<---	DijGUVE	1,2	0,055	21,681	***
S34	<---	DijILET	1			***
S35	<---	DijILET	0,999	0,003	294,053	***
S36	<---	DijILET	0,996	0,005	208,704	
S37	<---	DijILET	0,983	0,01	98,804	***
S38	<---	DijILET	0,998	0,003	296,24	***
DM1	<---	EtkiliKullan	1			***
DM2	<---	EtkiliKullan	0,99	0,036	27,792	***
DM3	<---	EtkiliKullan	1,047	0,048	22,043	***
DM4	<---	EtkiliKullan	1,074	0,051	20,943	
DM5	<---	EtkiliKullan	1,041	0,051	20,37	***
DM6	<---	EtkiliKullan	1,072	0,055	19,661	***
DM7	<---	RisklerdenKoru	1			***
DM8	<---	RisklerdenKoru	1,041	0,018	56,542	***
DM9	<---	RisklerdenKoru	0,972	0,018	54,536	***
DM10	<---	RisklerdenKoru	0,786	0,039	20,316	***
DM11	<---	RisklerdenKoru	0,804	0,042	18,972	***
DM12	<---	RisklerdenKoru	0,879	0,039	22,651	***

*** : p<.05

Çizelge 12. Yapısal Eşitlik Modeli

			Estimate	S.E.	C.R.	P
DijEbevTutum	<-->	DijEbevOZYET	0,102	0,016	6,470	***

***: p<.05

Çizelge 13. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları

Cinsiyet		N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p değeri
Dijital Okuryazarlık	Kadın	298	200,31	59691,50	15140,5	0,621
	Erkek	105	206,80	21714,50		
Dijital Güvenlik	Kadın	298	209,49	62429,00	13412	0,028**
	Erkek	105	180,73	18977,00		
Dijital İletişim	Kadın	298	212,20	63237,00	12604	0,001**
	Erkek	105	173,04	18169,00		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Kadın	298	212,27	63256,50	12584,5	0,002**
	Erkek	105	172,85	18149,50		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	Kadın	298	204,72	61005,50	14835,5	0,428
	Erkek	105	194,29	20400,50		
Dijital Ebeveynlik Tutum	Kadın	298	208,16	62033,00	13808	0,073
	Erkek	105	184,50	19373,00		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	Kadın	298	207,08	61710,00	14131	0,140
	Erkek	105	187,58	19696,00		

**p<.05

Çizelge 14. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin yaş değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

	Yaş Grup	N	Sıra Ort.	X2	p değeri
Dijital Okuryazarlık	25 ve altı	24	171,56	1,876	0,598
	26-34 arası	208	205,15		
	35-44 arası	139	201,42		
	45 ve üzeri	32	206,84		
Dijital Güvenlik	25 ve altı	24	167,88	4,719	0,194
	26-34 arası	208	209,28		
	35-44 arası	139	203,29		
	45 ve üzeri	32	174,64		
Dijital İletişim	25 ve altı	24	186,00	2,134	0,545
	26-34 arası	208	208,74		
	35-44 arası	139	197,83		
	45 ve üzeri	32	188,30		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	25 ve altı	24	152,10	9,391	0,025**
	26-34 arası	208	215,87		
	35-44 arası	139	193,60		
	45 ve üzeri	32	185,77		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	25 ve altı	24	153,67	5,738	0,125
	26-34 arası	208	207,51		
	35-44 arası	139	206,53		
	45 ve üzeri	32	182,78		
Dijital Ebeveynlik Tutum	25 ve altı	24	146,71	7,932	0,047**
	26-34 arası	208	211,83		
	35-44 arası	139	201,59		
	45 ve üzeri	32	181,34		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	25 ve altı	24	168,67	4,286	0,232
	26-34 arası	208	210,99		
	35-44 arası	139	199,00		
	45 ve üzeri	32	181,63		

**p<.05

Çizelge 15. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin yaşadığı yer değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

	Yaşadığınız Yer	N	Sıra Ort.	X2	p değeri
Dijital Okuryazarlık	İl	291	209,23	4,532	0,104
	İlçe	102	180,94		
	Köy	10	206,55		
Dijital Güvenlik	İl	291	209,64	4,851	0,088
	İlçe	102	180,32		
	Köy	10	200,80		
Dijital İletişim	İl	291	204,75	1,384	0,501
	İlçe	102	192,27		
	Köy	10	221,30		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	İl	291	204,88	3,134	0,209
	İlçe	102	189,32		
	Köy	10	247,35		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	İl	291	205,41	1,502	0,472
	İlçe	102	190,49		
	Köy	10	220,05		
Dijital Ebeveynlik Tutum	İl	291	206,39	3,136	0,208
	İlçe	102	186,18		
	Köy	10	235,50		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	İl	291	209,81	5,368	0,068
	İlçe	102	178,94		
	Köy	10	209,95		

Çizelge 16. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin meslek bilgisi değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

	Meslek Bilgisi	N	Sıra Ort.	X2	p değeri
Dijital Okuryazarlık	xKamu Sektörü	68	175,46	11,866	0,008**
	Özel Sektör	63	243,48		
	Ev Hanımı	171	199,22		
	Öğretmen/Akademisyen	101	198,70		
Dijital Güvenlik	Kamu Sektörü	68	180,26	13,881	0,003**
	Özel Sektör	63	240,54		
	Ev Hanımı	171	209,61		
	Öğretmen/Akademisyen	101	179,71		
Dijital İletişim	Kamu Sektörü	68	198,46	10,300	0,016**
	Özel Sektör	63	222,93		
	Ev Hanımı	171	211,48		
	Öğretmen/Akademisyen	101	175,29		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Kamu Sektörü	68	203,67	8,655	0,034**
	Özel Sektör	63	219,37		
	Ev Hanımı	171	211,08		
	Öğretmen/Akademisyen	101	174,67		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	Kamu Sektörü	68	199,18	0,353	0,950
	Özel Sektör	63	203,46		
	Ev Hanımı	171	205,32		
	Öğretmen/Akademisyen	101	197,36		
Dijital Ebeveynlik Tutum	Kamu Sektörü	68	202,74	3,417	0,332
	Özel Sektör	63	212,33		
	Ev Hanımı	171	208,46		
	Öğretmen/Akademisyen	101	184,12		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	Kamu Sektörü	68	177,10	14,150	0,003**
	Özel Sektör	63	242,85		
	Ev Hanımı	171	208,24		
	Öğretmen/Akademisyen	101	182,72		

**p<.05

Çizelge 17. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin eğitim düzeyi değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

	Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ort.	X2	p değeri
Dijital Okuryazarlık	İlkokul/Ortaokul	55	219,94	6,167	0,104
	Lise ve dengi	103	212,04		
	Önlisans/Lisans	180	186,29		
	Lisansüstü	65	214,42		
Dijital Güvenlik	İlkokul/Ortaokul	55	217,35	6,497	0,073
	Lise ve dengi	103	214,66		
	Önlisans/Lisans	180	182,79		
	Lisansüstü	65	213,68		
Dijital İletişim	İlkokul/Ortaokul	55	219,49	9,216	0,067
	Lise ve dengi	103	215,89		
	Önlisans/Lisans	180	193,18		
	Lisansüstü	65	181,15		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	İlkokul/Ortaokul	55	232,37	6,762	0,080
	Lise ve dengi	103	204,66		
	Önlisans/Lisans	180	188,90		
	Lisansüstü	65	208,35		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	İlkokul/Ortaokul	55	207,61	0,679	0,878
	Lise ve dengi	103	194,37		
	Önlisans/Lisans	180	203,11		
	Lisansüstü	65	206,26		
Dijital Ebeveynlik Tutum	İlkokul/Ortaokul	55	217,41	1,53	0,675
	Lise ve dengi	103	198,67		
	Önlisans/Lisans	180	197,11		
	Lisansüstü	65	207,78		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	İlkokul/Ortaokul	55	218,37	6,444	0,063
	Lise ve dengi	103	216,73		
	Önlisans/Lisans	180	182,96		
	Lisansüstü	65	209,08		

Çizelge 18. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin çocuk sayısı değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

	Çocuk Sayısı	N	Sıra Ort.	X2	p değeri
Dijital Okuryazarlık	1 çocuk	115	177,93	10,745	0,013**
	2 çocuk	192	218,34		
	3 çocuk	72	188,93		
	4 ve üzeri	24	197,77		
Dijital Güvenlik	1 çocuk	115	173,38	13,783	0,003**
	2 çocuk	192	222,94		
	3 çocuk	72	192,99		
	4 ve üzeri	24	198,63		
Dijital İletişim	1 çocuk	115	184,83	8,339	0,039**
	2 çocuk	192	217,47		
	3 çocuk	72	188,08		
	4 ve üzeri	24	202,27		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	1 çocuk	115	178,31	13,802	0,003**
	2 çocuk	192	222,02		
	3 çocuk	72	182,24		
	4 ve üzeri	24	214,67		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	1 çocuk	115	189,61	2,790	0,425
	2 çocuk	192	211,56		
	3 çocuk	72	199,01		
	4 ve üzeri	24	193,83		
Dijital Ebeveynlik Tutum	1 çocuk	115	184,75	6,700	0,082
	2 çocuk	192	217,18		
	3 çocuk	72	189,06		
	4 ve üzeri	24	202,04		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	1 çocuk	115	172,23	15,549	0,001**
	2 çocuk	192	223,70		
	3 çocuk	72	187,72		
	4 ve üzeri	24	213,92		

**p<.05

Çizelge 19. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin ailenin gelir durumu değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

	Ailenin Gelir Durumu (Sizin ve Eşinizin Toplam)	N	Sıra Ort.	X2	p değeri
Dijital Okuryazarlık	Asgari ücret/ücretin altında	70	177,50	18,678	0,000**
	10.000 TL - 15.000 TL	59	154,71		
	15.001 TL - 20.000 TL	47	168,28		
	20.001 TL ve üzeri	227	216,49		
Dijital Güvenlik	Asgari ücret/ücretin altında	70	185,18	8,044	0,045**
	10.000 TL - 15.000 TL	59	164,64		
	15.001 TL - 20.000 TL	47	195,43		
	20.001 TL ve üzeri	227	209,01		
Dijital İletişim	Asgari ücret/ücretin altında	70	178,33	4,001	0,261
	10.000 TL - 15.000 TL	59	179,85		
	15.001 TL - 20.000 TL	47	191,53		
	20.001 TL ve üzeri	227	207,97		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Asgari ücret/ücretin altında	70	180,40	15,879	0,001**
	10.000 TL - 15.000 TL	59	154,26		
	15.001 TL - 20.000 TL	47	183,52		
	20.001 TL ve üzeri	227	212,56		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	Asgari ücret/ücretin altında	70	204,39	25,087	0,000**
	10.000 TL - 15.000 TL	59	136,38		
	15.001 TL - 20.000 TL	47	191,65		
	20.001 TL ve üzeri	227	220,46		
Dijital Ebeveynlik Tutum	Asgari ücret/ücretin altında	70	209,79	24,086	0,000**
	10.000 TL - 15.000 TL	59	136,96		
	15.001 TL - 20.000 TL	47	190,27		
	20.001 TL ve üzeri	227	218,93		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	Asgari ücret/ücretin altında	70	185,54	12,249	0,007**
	10.000 TL - 15.000 TL	59	158,75		
	15.001 TL - 20.000 TL	47	183,68		
	20.001 TL ve üzeri	227	212,86		

**p<.05

Çizelge 12'ye bakıldığında, yapısal eşitlik modeli sonuçlarına göre, dijital ebeveynlik öz yeterlik ölçeği ile dijital ebeveynlik tutum ölçeği arasında anlamlılık tespit edilmiştir. Bu ölçekler arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (p<.05).

Çizelge 13'e göre, cinsiyet ile dijital güvenlik, dijital iletişim ve Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı (p<.05) farklılıklar tespit edilmiştir.

Çizelge 14'e göre, yaş grupları ile Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama ve Dijital Ebeveynlik Tutum boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı (p<.05) farklılıklar tespit edilmiştir.

Çizelge 15'e bakıldığında, araştırmaya katılanların yaşadıkları yer ile tüm boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı (p>0,05) farklılık tespit edilmemiştir.

Çizelge 16'ya göre, araştırmaya katılanların meslek bilgisi ile dijital okuryazarlık, dijital güvenlik, dijital iletişim, Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama, Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı (p<.05) farklılıklar tespit edilmiştir.

Çizelge 17'ye göre, eğitim düzeyi değişkeni ile tüm boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05).

Çizelge 18'e göre, çocuk sayısı ile dijital okuryazarlık, dijital güvenlik, dijital iletişim, Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama ve Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı (p<.05) farklılıklar tespit edilmiştir.

Çizelge 19'a göre, aile gelir durumu ile dijital okuryazarlık, Dijital Güvenlik, Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama, Dijital Medya Risklerinden Koruma, Dijital Ebeveynlik Tutum ve Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı (p<.05) farklılıklar tespit edilmiştir.

Çizelge 20'ye göre, internet kullanım süresi değişkeni ile tüm boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p>.05).

Çizelge 21'e göre, ebeveyn olarak dijital araçlara yönelik kendisini yeterli görme durumu ile tüm boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı (p<.05) farklılıklar tespit edilmiştir.

Bu sonuçlara göre, kendisini yeterli görenlerin tüm boyutlarda görmeyenlere göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları söylenebilir.

Çizelge 20. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin internet kullanma yılı değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

	Kaç yıldır internet kullanıyorsunuz?	N	Sıra Ort.	X2	p değeri
Dijital Okuryazarlık	0 - 1 yıl	11	159,64	5,280	0,260
	2 - 3 yıl	42	197,55		
	4 - 5 yıl	29	235,90		
	6 - 7 yıl	45	183,27		
	8 yıl ve üzeri	276	203,86		
Dijital Güvenlik	0 - 1 yıl	11	140,77	6,968	0,138
	2 - 3 yıl	42	185,68		
	4 - 5 yıl	29	220,33		
	6 - 7 yıl	45	181,06		
	8 yıl ve üzeri	276	208,41		
Dijital İletişim	0 - 1 yıl	11	152,27	8,871	0,064
	2 - 3 yıl	42	166,10		
	4 - 5 yıl	29	220,64		
	6 - 7 yıl	45	201,87		
	8 yıl ve üzeri	276	207,51		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	0 - 1 yıl	11	182,82	6,265	0,180
	2 - 3 yıl	42	177,14		
	4 - 5 yıl	29	223,00		
	6 - 7 yıl	45	178,29		
	8 yıl ve üzeri	276	208,21		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	0 - 1 yıl	11	180,77	5,022	0,285
	2 - 3 yıl	42	195,56		
	4 - 5 yıl	29	224,02		
	6 - 7 yıl	45	171,73		
	8 yıl ve üzeri	276	206,45		
Dijital Ebeveynlik Tutum	0 - 1 yıl	11	177,36	6,583	0,160
	2 - 3 yıl	42	184,75		
	4 - 5 yıl	29	225,83		
	6 - 7 yıl	45	171,12		
	8 yıl ve üzeri	276	208,14		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	0 - 1 yıl	11	141,59	7,630	0,106
	2 - 3 yıl	42	182,93		
	4 - 5 yıl	29	230,47		
	6 - 7 yıl	45	183,00		
	8 yıl ve üzeri	276	207,42		

Çizelge 21. Dijital ebeveynlik öz yeterlik ve tutum ölçeklerinin özelliklerinin ebeveyn olarak dijital araçlara yönelik kendisini yeterli görme durumuna göre Mann Whitney U testi sonuçları

	Ebeveyn olarak çocuklarımla ilgili dijital araçlara yönelik kendimi yeterli görmekteyim.	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p değeri
Dijital Okuryazarlık	Evet	322	209,34	67406,50	10678,5	0,011**
	Hayır	81	172,83	13999,50		
Dijital Güvenlik	Evet	322	217,87	70154,00	7931	0,000**
	Hayır	81	138,91	11252,00		
Dijital İletişim	Evet	322	216,71	69781,00	8304	0,000**
	Hayır	81	143,52	11625,00		
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Evet	322	217,41	70006,00	8079	0,000**
	Hayır	81	140,74	11400,00		
Dijital Medya Risklerinden Koruma	Evet	322	217,53	70044,00	8041	0,000**
	Hayır	81	140,27	11362,00		
Dijital Ebeveynlik Tutum	Evet	322	220,05	70857,00	7228	0,000**
	Hayır	81	130,23	10549,00		
Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik	Evet	322	216,93	69851,50	8233,5	0,000**
	Hayır	81	142,65	11554,50		

**p<.05

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Dijital ebeveynlik öz yeterlik, ebeveynlerin dijital araç ve gereçlerin kullanılmasında kendilerinin yeterli olup olmadıklarını belirten ve çocuklarını da bu duruma nasıl yönlendirebildikleri ile ilgili bir kavramdır. Dijital ebeveynlik tutumu ise; ebeveynlerin teknolojik araç gereçleri kullanırken çocukları için uyguladıkları kuralları, sınırlılıkları ve tedbirleri kapsamaktadır.

Ebeveynlerin dijital öz yeterlik ile dijital tutum ölçeklerinden aldıkları puanlar birbirlerine paralel olarak düşük düzeyde (r=0,102) pozitif bir ilişki sergilemektedirler. Ebeveynlerin teknolojik araç gereçlerle ilgili olan öz yeterlikler değerleri arttıkça, bu araç ve gereçlere yönelik tutumları da artmaktadır şeklinde yorumlanabilir.

Cinsiyet değişkeni açısından ebeveynlik tutum ve öz yeterliklerine ilişkin olarak tüm ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak kadınların dijital güvenlik, dijital iletişim ve dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutları ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Yaman (2018) yapmış olduğu araştırmada annelerin babalara göre öz yeterliklerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Nayci (2021) araştırmasında kadınların dijital ebeveyn farkındalıklarının babalara göre daha yüksek olduğunu bulgulamıştır. Anderson ve diğ. (2016) araştırmalarında annelerin babalara göre çocuklarıyla çevrimiçi paylaşımlar ve görüntülenen içerikler hakkında daha fazla görüştüklerini bulgulamıştır. Baker, Sanders ve Morawska (2017) annelerin çevrimiçi ebeveynlik kaynaklarını kullanmada babalardan daha aktif olduklarını belirtmişlerdir. Liao ve diğ. (2008) annelerin internet kullanımına ilişkin farkındalığının babalara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Nikken ve Schols (2015) araştırmalarında annelerin çocukların medya kullanımında babalara göre daha sık denetim kurdukları sonucuna ulaşmıştır. Çalışma grubunun Türkiye'nin kültürel yapısı özelinde ataerkil bir aile yapısını sahip olması nedeniyle annelerin çocuklardan sorumlu birincil kişi olduğu düşüncesinden dolayı annelerin bu sorumluluğu üstlenme bilincinden kaynaklandığı söylenebilir. Akman ve diğ. (2023) ise erkek ebeveynlerin kadınlardan dijital ebeveynlik tutumu açısından erkekler lehine anlamlı farklılık bulmuştur. Bu sonuç çalışma sonucumuzla farklılık göstermektedir. Bunun nedeni olarak araştırmalarındaki baba katılımcı sayısının istatistiki olarak yanlı sonuç çıkardığı düşünülmektedir.

Yaş değişkeni açısından 26-34 yaş arası olanların Dijital Ebeveynlik Tutum ölçeğinin toplam puanında ve dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutu ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nayci (2021) çalışmasında 30 yaş altı ve 30-35 yaştaki ebeveynlerin dijital farkındalıklarının 35 yaş ve üzerinde olan ebeveynlere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde Yaman (2018) çalışmasında yaş arttıkça dijital öz yeterliklerinin düştüğünü bulgulamıştır. Ancak Akman ve diğ. (2023) 35 yaş ve üzeri olan ebeveynlerin dijital tutum puanlarının yüksek olduğunu bulgulamıştır. Manap (2020) araştırmasında risklerden korunma ile yaş arasında anlamlı negatif bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Çalışmamızda etkili olan yaş grubunun dijital araç-gereçlere aşina olduğu ve dijital dünyada daha deneyimli bir kullanıcı profiline sahip olduğundan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

2 çocuğu olanların dijital ebeveynlik öz yeterlik toplam ortalamalarının, dijital okuryazarlık, dijital güvenlik, dijital iletişim ve dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutu ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Yaman (2018) çalışmasında çocuk sayısı ile ebeveyn dijital öz yeterlikleri arasında ters bir ilişki bulmuştur. Nayci (2021) araştırmasında çocuk sayısının ebeveynlerin dijital farkındalıklarına ilişkin anlamlı olmadığını bulgulamıştır. Çalışmamızda bir, üç ve daha fazla çocuğu olan ailelerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ebeveynlerin ilk çocukta acemilik yaşadıklarından, üç ve daha fazla çocuğu olan ebeveynlerin ise denetimde sorun yaşadıklarından kaynaklandığı ifade edilebilir. Kalabalık ailelerde çocukların medya kullanımına aracılık etmek için daha az zaman bulabilmektedir (Van der Voort vd. 1992).

Mesleği özel sektörde olanların Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik toplam ölçek puan ortalamalarının, dijital okuryazarlık, dijital güvenlik, dijital iletişim ve dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutları ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Nayci (2021) ise ev hanımlarının diğer meslek gruplarına göre ebeveyn dijital farkındalıklarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Ebeveynlerin eğitim düzeyi, internet kullanım süreleri ve yaşanılan yer ile dijital ebeveynlik tutum ve öz yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Benzer şekilde Akman ve diğ. (2023) yapmış oldukları araştırmada da ebeveynlik tutumları ile eğitim düzeyi ve internet kullanım süresi arasında bir farklılık bulamamıştır. Ancak Nikken ve Schols (2015) eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynlerin çocukların medya kullanımı konusunda daha çok teknik kısıtlamalar koyduklarını tespit etmiştir.

Aile gelir durumu 10.000-15.000 TL arası olanların Dijital Ebeveynlik Tutum ve Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik ölçek puan ortalamalarının, dijital okuryazarlık, dijital güvenlik, dijital medyanın etkili kullanımını onaylama, dijital medya risklerinden koruma boyutları ortalamalarının diğerlerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Paus-Hasebrink ve diğ. (2014); Nikken ve Schols (2015) sosyoekonomik olarak daha düşük geliri olan ebeveynlerin teknolojik araçların pahalı olmasından kaynaklı olarak bu cihazların son sürümlerini alamamasından dolayı yeterli beceriye sahip olmadıkları gibi çocuklarının da bu becerileri edinemediklerini ifade etmişlerdir.

Ebeveynlerinden kendisini dijital araçlara yönelik yeterli görenlerin tüm boyutlarda kendisini yeterli görmeyen ebeveynlere göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları söylenebilir. Byron (2008) ebeveynlerin, çocuklarını video oyunlarından ve internet kullanımından kaynaklı olarak ortaya çıkabilecek risklerden koruyacak kadar yeterli deneyim ve bilgiye sahip olmadıkları için endişelendiklerini bulgulamıştır.

Öneriler

Çalışmada, 3-6 yaş arasında çocuğu olan ebeveynlerin; dijital ebeveynlik öz yeterlik ile dijital ebeveynlik tutumları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Okul öncesi eğitim kurumları, ebeveynlere yönelik dijital eğitim atölyeleri düzenleyebilir. Bu atölyelerde, güvenli internet alışkanlıkları, yaşa uygun dijital içerik seçimi ve çocuklarla birlikte medya kullanımının önemi gibi konular ele alınabilir. Ayrıca ebeveynlere yönelik dijital araçların etkili ve güvenli kullanımına dair rehber kitapçıklar hazırlanabilir ve çevrimiçi kaynaklar oluşturulabilir. Ebeveyn-çocuk ortak eğitim programlarıyla, dijital dünyada birlikte kaliteli zaman geçirme, yaratıcı medya kullanımı ve dijital farkındalık artırılabilir. Dijital güvenlik ve medya okuryazarlığı konularında toplum bilinci oluşturmak için seminerler düzenlenebilir, teknoloji şirketleriyle iş birliği yapılarak güvenli internet araçları tanıtılabilir. Bu tür programlar, ebeveynlerin dijital araçları bilinçli kullanmasını ve çocuklarına bu konuda rehberlik etmesini destekleyecektir.

Extended Abstract

Introduction

Early childhood is a critical period during which the foundations of children's motor, socio-emotional, and academic development are laid. During this critical time, children interact with parents and caregivers who form their initial environment, based on Bronfenbrenner's (1977) Ecological Systems Theory and the microsystem. In this interaction process, children's development is directly influenced by parents' self-efficacy and attitudes. Considering the sensitivity of the preschool period, referred to as the "magic years" (Oktay, 1999), which lays the groundwork for future experiences, it is essential to examine the self-efficacy and attitudes of parents with children in the preschool age towards digital tools. Therefore, this study aims to explore the relationship between parents' self-efficacy and attitudes regarding the use of digital tools.

Method

The study utilized a relational screening model, which is a type of quantitative research. For the sample selection of the study group, criterion sampling, a purposeful sampling method (Patton, 2002), was employed. The criterion set for the study was "having at least one child aged between 3-6 years." Accordingly, 403 parents formed the participants. The research used the Digital Parenting Attitude Scale developed by İnan Kaya et al. (2018) and the Digital Parenting Self-Efficacy Scale developed by Yaman et al. (2019). For data analysis, the Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test, and structural equation modelling were used.

Results and Discussion

Digital Parenting Self-Efficacy is a concept that refers to parents' perception of their adequacy in using digital tools and how they can guide their children in this context. The term digital parenting attitude encompasses the rules, limitations, and precautions that parents apply regarding the use of technological tools for their children.

The study found a positive relationship between digital parenting self-efficacy and attitudes. In other words, the scales for digital self-efficacy and digital attitude exhibited a moderate level of positive correlation (r = .102). It can be interpreted that as parents' self-efficacy regarding technological tools increases, their attitudes toward these tools also improve.

In terms of the gender variable, no significant difference was found across all scale scores related to parenting attitudes and self-efficacy. However, the study concluded that women's mean scores in the dimensions of digital security, digital communication, and effective use of digital media were higher than those of men. Similarly, Yaman (2018) found that mothers had higher self-efficacy compared to fathers. Nayci (2021) found that women's digital parenting awareness was higher than that of fathers. Anderson et al. (2016) found that mothers discussed online sharing and viewed content with their children more than fathers. Baker et al. (2017) noted that mothers were more active than fathers in using online parenting resources. Liao et al. (2008) concluded that mothers had higher awareness of internet use

compared to fathers. Nikken and Schols (2015) found that mothers imposed supervision on children's media use more frequently than fathers. Due to the characteristics of the study group, it can be said that in Türkiye's cultural structure, which is patriarchal, mothers are considered the primary responsible individuals for their children, which may explain their sense of responsibility. However, Akman et al. (2023) found a significant difference in favor of men regarding digital parenting attitudes. This result differs from our study. It is thought that the statistical bias in their findings may stem from the low number of male participants in their research.

In terms of age, the study found that individuals aged 26-34 had higher mean scores in the total Digital Parenting Attitude scale and the effective use of digital media approval dimension compared to others. Nayci (2021) found that parents under 30 and those aged between 30 and 35 had higher digital awareness than parents aged 35 and above. Similarly, Yaman (2018) found that as age increased, digital self-efficacy decreased. However, Akman et al. (2023) found that parents aged 35 and above had high digital attitude scores. Manap (2020) found a significant negative relationship between age and protection from risks. It is thought that the age group that was effective in our study was more familiar with digital tools and had a more experienced user profile in the digital world.

Parents with two children showed higher mean scores in digital parenting self-efficacy, digital literacy, digital security, digital communication, and effective use of digital media approval compared to others. Yaman (2018) found an inverse relationship between the number of children and parents' digital self-efficacy. Nayci (2021) found that the number of children did not significantly affect parents' digital awareness. In our study, no significant difference was found among families with one, three, or more children. It can be stated that parents experience inexperience with their first child, while those with three or more children face supervision issues. In larger families, parents may find it more challenging to mediate children's media use (Van der Voort et al., 1992).

Accordingly, it can be said that those employed in the private sector have higher average scores in the Digital Parenting Self-Efficacy total scale compared to others in terms of digital literacy, digital security, digital communication, and effective use of digital media approval. Nayci (2021) found that housewives had higher digital awareness compared to other professional groups.

There was no significant difference in digital parenting attitudes and self-efficacy concerning parents' educational level, internet usage duration, and place of residence. Similarly, Akman et al. (2023) did not find any differences in parenting attitudes based on education level and internet usage duration. However, Nikken and Schols (2015) found that parents with higher education levels imposed more technical restrictions on their children's media use.

The study found that parents with family income of 10.000-15.000 TL had lower mean scores in the Digital Parenting Attitude and Digital Parenting Self-Efficacy scales, particularly in dimensions related to digital literacy, digital security, effective use of digital media, and protection from digital media risks. Paus-Hasebrink et al. (2014) and Nikken and Schols (2015) suggested that parents with lower socioeconomic status lack sufficient skills to acquire the latest versions of these devices due to their high cost, which also limits their children's ability to acquire these skills.

It can be said that parents who perceive themselves as adequate in using digital tools have higher average scores in all dimensions compared to those who do not. Byron (2008) found that parents were concerned because they did not feel adequately experienced and knowledgeable to protect their children from the risks of the internet and video games.

Pedagogical Implications

The study revealed a significant positive relationship between digital parenting self-efficacy and digital parenting attitudes among parents of children aged 3-6 years. In this context, preschool education institutions can organize digital training workshops for parents. These workshops can provide information on the effective use of digital tools, safe internet habits, and how to consume digital content together with children. Additionally, guide booklets or online resources can be created for parents regarding digital media and internet usage.

Etik Kurul İzni

Bu araştırmanın etik onayı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulundan 26/05/2023 tarihinde 298716 sayı numarası ile alınmıştır.

Araştırmanın Etik Taahhüt Metni

Yapılan bu çalışmada bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifatın yapılmadığı, karşılaşılacak tüm etik ihlallerde "Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi ve Editörünün" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğu sorumlu yazar tarafından taahhüt edilmiştir.

Kaynaklar

Akman, E., İdil, Ö., & Çakır, R. (2023). An Investigation into the Levels of Digital Parenting, Digital Literacy, and Digital Data Security Awareness among Parents and Teachers in Early Childhood Education. *Participatory Educational Research*, *10*(5), 248-263.

Anderson, M., Smith, A., & Page, D. (2016). Parents, teens and digital monitoring. Pew İnternet & American Life Project.

Baker, S., Sanders, M. R., and Morawska, A. (2017). Who uses online parenting support? A cross-sectional survey exploring Australian parents' İnternet use for parenting. Journal of Child and Family Studies, 26(3), 916-927.

Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Bleakley, A., Jordan, A. B., & Hennessy, M. (2013). The relationship between parents' and children's television viewing. *Pediatrics, 132*(2), e364-e371. https://doi.org/10.1542/peds.2012-3415

Byron, T. (2008). Safer children in a digital world: The report of the Byron Review: Be safe, be aware,havefun.http://dera.ioe.ac.uk/7332/7/Final%20Report%20Bookmarked_Redacted.pdf

Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychology,32*(7), 513–531. https://doi.org/10.1037/0003-066X.32.7.513

İnan Kaya, G., Mutlu Bayraktar, D., & Yılmaz, Ö. (2018). Dijital ebeveynlik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (46), 149-173. https://doi.org/10.21764/maeuefd.390626

Kabakçı Yurdakul, İ., Dönmez, O., Yaman, F., & Odabaşı, H. F. (2013). Digital parenting and changing roles. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 12*(4), 883-896.

Karasar, N. (2013). Bilimsel araştırma yöntemi (25. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Konok, V., Bunford, N., and Miklósi, Á. (2019). Associations between child mobile use and digital parenting style in Hungarian families. *Journal of Children and Media,* 1–19.

Kostyrka- Allchorne, K., Cooper, N. R., & Simpson, A. (2017). Touchscreen generation: children's current media use, parental supervision methods and attitudes towards contemporary media. *Acta Paediatrica, 106*(4), 654-662.

Lauricella, A. R., Wartella, E., & Rideout, V. J. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11-17.

Lauricella, A. R., Cingel, D. P., Blackwell, C., Wartella, E., and Conway, A. (2014). The Mobile Generation: Youth and Adolescent Ownership and Use of New Media. *Communication Research Reports, 31*(4), 357–364.

Liau, A. K., Khoo, A., & Ang, P. H. (2008). Parental awareness and monitoring of adolescent internet use. *Current Psychology*, 27, 217–233. doi: 10.1007/s1214 4- 008-9038- 6

Livingstone, S., Blum-Ross, A., Pavlick, J., and Ólafsson, K. (2018). In the digital home, how do parents support their children and who supports them? Parenting for a Digital Future: Survey Report 1.

Maccoby, E.E., & Martin, J.A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. In: E.M. Hctherington (Ed.), P.H. Mussen (Series Ed.), Handbook of child psychology: Vol 4 Socialization, personality, and social development (pp. 1-101). Wiley

Manap, A. (2020). Anne babalarda dijital ebeveynlik farkındalığının incelenmesi (Tez No. 613073) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi

Mascheroni, D., and Ólafsson, K. (2016). The mobile İnternet: Access, use, opportunities and divides among European children, *New Media & Society, 18*(8), 1657-1679.

Nayci, Ö. (2021). Examination of digital parenting awareness of the primary school students' parents during the Covid-19 Pandemic. *Pegem Journal of Education and Instruction*, *11*(2), 58-71.

Neumann, M. M. (2014). An examination of touch screen tablets and emergent literacy in Australian pre-school children. *Australian Journal of Education, 58*(2), 109-122.

Nikken, P., & Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. Journal of Child and Family Studies, 24(11), 3423-3435.

Oktay, A. (1999). Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem. Epsilon.

Paus-Hasebrink, I., Sinner, P. & Prochazka, F. (2014). *Children's online experiences in socially disadvantaged families: European evidence and policy implications.* London: EU Kids Online, LSE.

Patton. M. Q. (2002). Qualitative research and evaluation methods (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Rode, J. A. (2009). Digital parenting: designing children's safety. People and computers XXIII celebrating people and technology, 244-251.

Valcke, M., Bonte, S., DeWever, B., & Rots, I. (2010). Internet parenting styles and the impact on internet use of primary school children. *Computers & Education, 55*(2), 454–464.

Van der Voort, T., Nikken, P., & Van Lil, J. (1992). Determinants of parental guidance of children's television viewing: A Dutch replication study. *Journal of Broadcasting and Electronic Media, 36*, 61–74.

Yaman, F., Dönmez, O., Akbulut, Y., Kabakçı Yurdakul, I., Çoklar, A., & Güyer, T. (2019). Exploration of parents' digital parenting efficacy through several demographic variables. *Eğitim ve Bilim, 44*(199), 149-172.

Yaman, F. (2018). Türkiye'deki ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterliklerinin incelenmesi (532545 Dokrota Tezi- Anadolu Üniversitesi – Eskişehir]